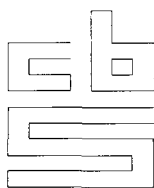

Conjunctuurbericht

Buitenlandse goederenhandel

Met de gegevens over juni zijn de halfjaarcijfers van de in- en uitvoer van goederen beschikbaar gekomen. In de eerste zes maanden van dit jaar was het volume van de invoer van goederen een kleine 3% groter dan in het overeenkomstige tijdvak van 1990. In het jaar 1990 als geheel werd een volumestijging van ruim 6% gemeten. Het groeicijfer in het tweede kwartaal van dit jaar bleef achter bij het accres in het eerste kwartaal. Het invoervolume in juni lag evenals in mei zelfs onder het niveau van de overeenkomstige maanden van 1990. In de eerste helft van 1991 overtrof het volume van de uitvoer van goederen het exportvolume in dezelfde periode van 1990

met een percentage tussen de 5 en 6. Over het jaar 1990 als geheel nam het exportvolume met ongeveer een zelfde percentage toe. In juni bleef de voor prijsveranderingen gecorrigeerde uitvoer achter bij het exportvolume van dezelfde maand in 1990 (zie figuur 1).

Binnenlandse consumptie

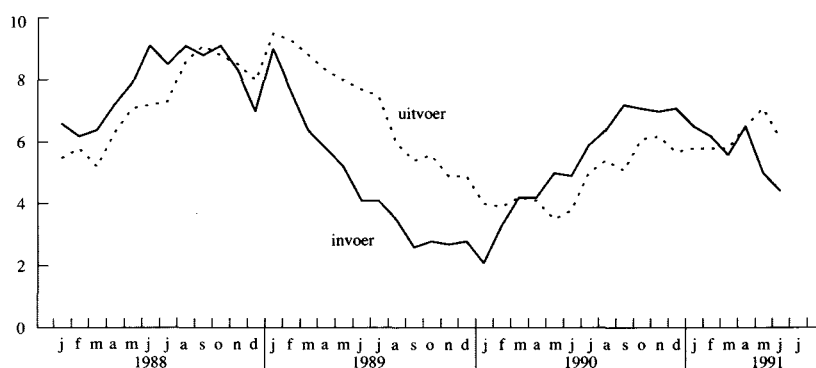
Het volume van de binnenlandse consumptieve bestedingen door gezinnen was in mei bijna 4% groter dan in dezelfde maand van 1990. Dit groeicijfer overtreft het accres dat in de twee voorgaande maanden werd gemeten, maar blijft bijna 1 procentpunt achter bij de relatief hoge groeipercenages voor januari en februari, zie figuur 2. In het jaar 1990 als geheel namen de consumptieve bestedingen in volume met 4,0% toe. Van de onderscheiden consumptiecategorieën bleef het groeicijfer van de voedings- en genotmiddelen in mei relatief hoog (4%). De groei in de eerste vijf maanden is voor deze categorie hoger dan in 1990. De aankopen van duurzame consumptiegoederen waren in mei bijna 4% groter dan in mei 1990. De groeipercenages voor deze categorie bleven in de eerste vijf maanden van dit jaar duidelijk achter bij de stijging in 1990.

Investerings in vaste activa

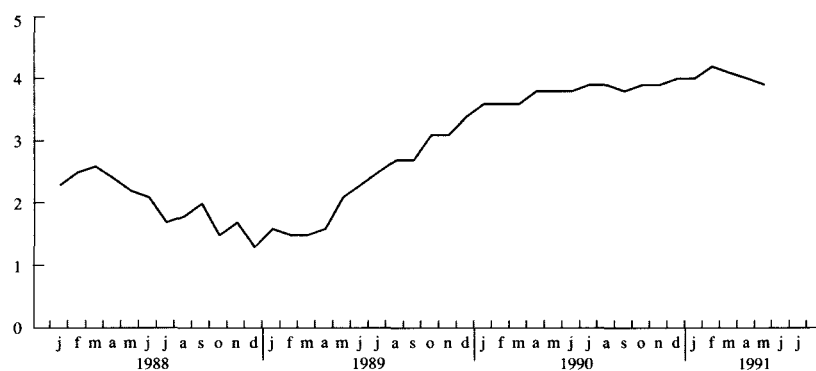
Het volume van de bruto investeringen in vaste activa in het eerste kwartaal van 1991 door bedrijven en overheid te zamen was 6,1% kleiner dan in de overeenkomstige periode van 1990, zie figuur 3. Dit is de grootste terugval in het investeringsvolume na het eerste kwartaal van 1982. Alle kwartalen van de afgelopen drie jaar gaven positieve mutaties te zien ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Het lage investeringsniveau in het eerste kwartaal hangt mede sa-

men met een gedaalde productie in de bouwnijverheid. De winterse omstandigheden in de eerste maanden van dit jaar kunnen hierbij een factor van betekenis zijn geweest. Een aanzienlijk deel van de bouwproductie wordt als investering aangemerkt. De investeringen in machines en overige uitrustingsstukken waren in volume 3% groter dan in dezelfde periode van vorig jaar. De investeringen door bedrijven namen in het eerste kwartaal met 5,7% af; de overheidsinvesteringen daalden met 10,3%.

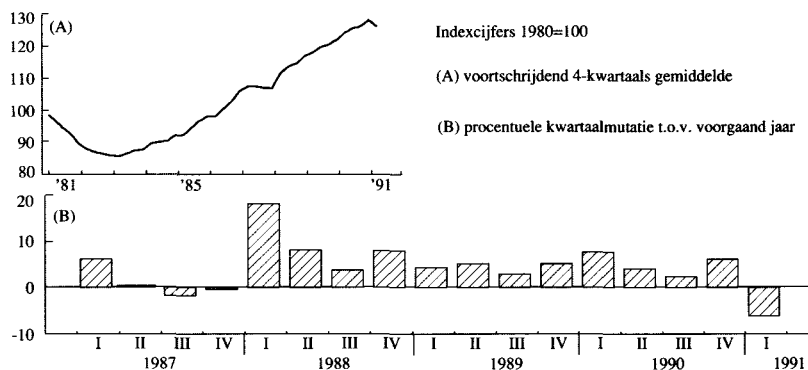
Figuur 1. In- en uitvoer van goederen (volume, procentuele jaarmutatie voortschrijdend twaalfmaandsgemiddelde)

Figuur 2. Binnenlandse consumptie (volume, procentuele jaarmutatie voortschrijdend twaalfmaandsgemiddelde)

Figuur 3. Bruto investeringen in vaste activa (volume)

Buitenland

Gezinsconsumptie

Nadat in de loop van 1988 de volumegroei van de gezinsconsumptie in Nederland nog was afgenomen, toonde deze in de periode erna oplopende groeicijfers (zie figuur 4). In Duitsland is een vergelijkbare ontwikkeling waarneembaar, al zette de tendens van oplopende groeicijfers zich drie kwartalen later in dan bij ons. In het tijdvak 1988-1990 lagen de groeicijfers voor Japan duidelijk boven die voor ons land. In Frank-

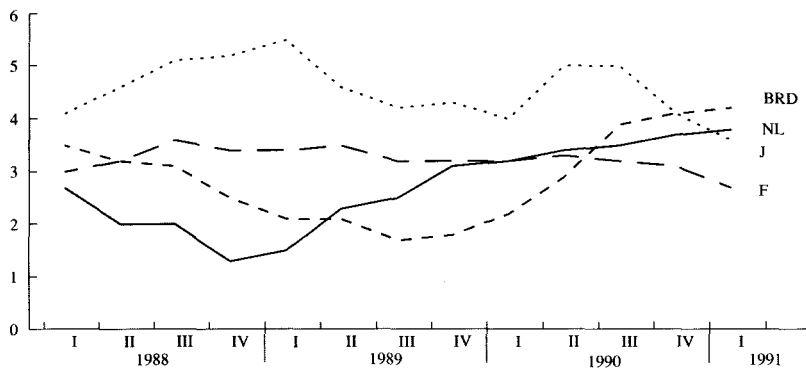
rijk lag de groei van de gezinsconsumptie in het beschreven tijdvak onveranderd rond de 3%.

Prijnsindex gezinsconsumptie

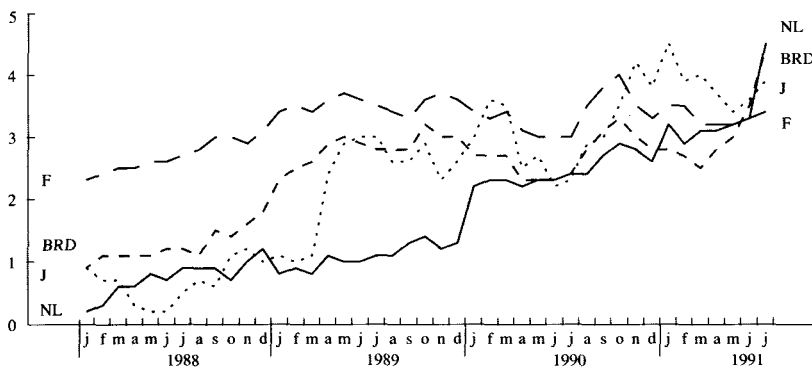
De beschreven volume-ontwikkelingen van de gezinsconsumptie gingen in alle genoemde landen gepaard met oplopende prijsstijgingen, figuur 5. In Frankrijk was het prijsverloop in de periode 1988-1991 het meest stabiel met een toename van ruim 2% prijsstijging begin 1988 tot ruim 3% medio 1991 (steeds vergeleken met de overeenkomstige maand

van het voorgaande jaar). In de andere drie landen lag de procentuele mutatie van het prijsindexcijfer begin 1988 nog onder de 1. In juli van dit jaar bedroeg de toename in Japan bijna 4% en in Duitsland (BRD) en Nederland ongeveer 4,5%. Hoewel de prijsstijging in Frankrijk begin 1988 nog ruim boven die in de drie andere landen lag, was de mutatie in Frankrijk in juli van dit jaar dus lager dan in Duitsland en Nederland. (De gegevens van Duitsland betreffen uitsluitend het grondgebied voor 3 oktober 1990.)

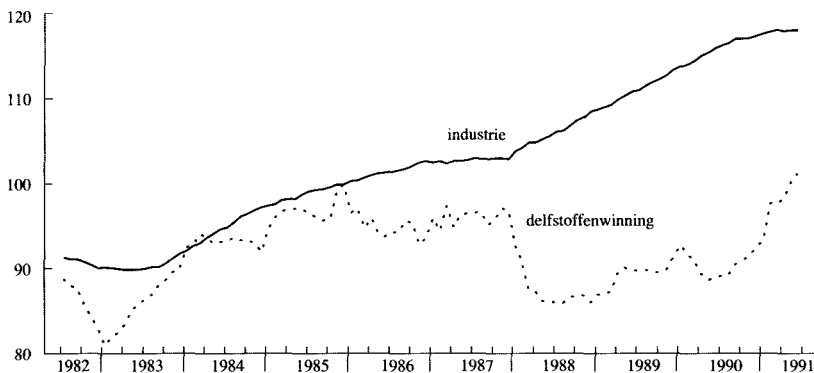
Figuur 4. Gezinsconsumptie (volume, procentuele jaarmutatie van het voortschrijdend vierkwartaalsgemiddelde)

Figuur 5. Prijsindex gezinsconsumptie (procentuele maandmutatie t.o.v. voorgaand jaar)

Figuur 6. Productie industrie en delfstoffenwinning (volume, 1985 = 100, voortschrijdend twaalfmaandsgemiddelde)

Industriële productie

Het volume van de industriële productie was in juni, voor seizoeninvloeden gecorrigeerd, vrijwel even groot als in mei. In het eerste kwartaal van dit jaar bedroeg de groei van het volume van de gemiddelde dagproductie in de industrie, vergeleken met de overeenkomstige periode in 1990, ruim 2%. In het tweede kwartaal was de groei vrijwel nihil. Deze groei bleef duidelijk achter bij die over 1989 als geheel (3,5%). In figuur 6 is de ontwikkeling van het voortschrijdend gemiddelde van de productie in de industrie en de delfstoffenwinning weergegeven. Dit gemiddelde is telkens aan het eind van de periode geplaatst. De industrie toonde in de beschouwde periode (1982-1991) een minder grillig verloop dan de delfstoffenwinning. Voor de industriële productie werd tot medio 1983 een dalende tendens waargenomen. In de daarop volgende jaren is het productievolume voortdurend toegenomen waarbij ruwweg twee perioden met een groeistagnatie zijn te onderscheiden. De eerste stagnatie zette in 1986 in en de meest recente begin 1991. Binnen de industrie deden zich in de eerste helft van dit jaar uiteenlopende ontwikkelingen voor. Een groei groter dan die van de industrie als geheel (1,1%) vertoonden onder andere de aardolie-industrie (11,3%), de voedings- en genotmiddelenindustrie (2,9%), en de elektrotechnische industrie (2,1%). De bedrijvigheid in de chemische industrie, de hout- en bouwmaterialenindustrie en in de basismetalenindustrie bleef met respectievelijk 1,1, 1,9 en 5,4% achter bij die van de eerste zes maanden van 1990.

Deze bijdrage is ontleend aan het *Conjunctuurbericht*, nr. 8-91, dat wordt samengesteld door de hoofdafdeling Nationale Rekeningen van het CBS.